

HOZZÁSZÓLÁS

Reményfy László „Öröm és üröm“ című cikkéhez

„Az Erdő” szakcikkei közvetve vagy közvetlenül befolyásolják — ha különböző mértékben is — szakembereinket az oktatás, a kutatás, az üzembertvezés, az erdőfelügyelet és természetesen, s talán legjobban a gyakorlatban dolgozókat. Különösen így van ez ha az írók vezető, közismert, a legtöbb információval bíró kollégák. E véleményeknek tulajdonképpen nem mond ellent a címben idézett cikk sem, noha a bátor és szellemesen okos gondolatok nem mindenben azonosulnak az általa idézett cikkekkel. (Ezekhez lehetne sorolni dr. Sali Emil: „Megjegyzések a hazai erdők növedékéhez” című írást.)

Reményfy L. azt írja: „Szabad legyen tehát üdvözlőnm az országos adatok közreadását”. Ez így igaz, de hozzátéve, csak akkor ha egyrészt tudjuk, értjük „... hogy a számok mögött mi rejtezik...”, másrészt ha a számok jók, elfogadhatók, egyértelműek és vitathatatlanul helyes irányba „terelnek”. Igen, tudom, hogy elsősorban annak kell véleményét alkotni, ne adj’ isten vitatkozni (amiről sajnos leszoktunk többé-kevésbé), aki megfelelő informáltsággal vagy kontroll-lehetőséggel bír, de a véleményalkotást a több évtizedes tapasztalat, a szondázott adatok, no meg a jelen „látva látása” is indokolhatja. Tovább bátoríthatja a „kicsiket” az is, hogy dr. Sali Emil jelzett cikkében is olvashatók ilyenek: „... ettől a számítási módtól eleve nem várhatunk pontos eredményt...” vagy „... az 1978. évi adatokat kisebb hiba terheli...” (1983-ban nem fogjuk ugyanezeket írni a mostani adatokra?).

Ennyit általánosságban — ami azért a lényeghez tartozik — konkrétan adaptálva engem a következő szerény gondolatok foglalkoztatnak Reményfy L. (meg az idézett cikkek) írását olvasva:

- A „világelsőség” tiszteletre méltó rangot nem vitatva, azért tényleg szükség volna őszinte, alapos elemzésre, hogy valóban „... a számok mögött mi rejtezik”. Pl. a saját szomorú tapasztalatomból tudom, hogy a tervutasításos rendszer időszakában el kellett ültetni a lucfenyőcsemétét a meleg déli oldalakra, vagy a már vagonban befülledt, tönkrement csercsemétét a felújulatlan tölgyes helyére. Persze, hogy egyikből sem lett semmi, de a tervet teljesíteni kellett!! (Rosszul mondom, hogy semmi sem maradt, mert megmaradt a kényszerű végrehajtókban az önmardosó lelkiismeretfurdalás.) Az egymilliós számban ezek a hektárok is benne vannak?
- Abban a „hőskorban” sokszor legszívesebben sírtunk volna a fantasztikus nagy vadkár miatt. Volt terület, amit 5—6-szor is erdősítettünk (végül mégis sarjállomány lett), s láttunk 4—5 éves erdeifenyő-erdősítést letarolva, ahol a csonkok úgy meredeztek, mint temetőben a halottak fejfái.
- A fenyő-„imádat” idején mindenhová fenyőt ültettünk, hegyvidéken és síkvidéken egyaránt. Sok szép bükkös, illetve síkvidéki akácós helyén van ma fenyves, nem ritkán vitatható minőségben.
- Mennyibe került és mi lett a sorsa az „előhasználati nyáras” divatnak? Amit én láttam (persze, az nem olyan sok) az sokba került, semmi hasznót nem hozott, de a statisztikát javította (ez is javította!).
- Elsősorban hegyvidéki rajongó vagyok. Erőmhöz mérten (meg barátaim jóvoltából) ma is sokat csavargok. Sokfelé megdöbbenek. Hol vannak a szép, méretes állományok, az „érett” erdők? Amerre a szem ellát, csupa

fiatalos (sok helyen az erdőnevelés nyomai nélkül). Biztosan megvannak valahol a jelzett túltartott állományok (?), de nyilván olyan helyen, ahol a termelés, közelítés költségei nemigen szolgálják a nyereséges gazdálkodást.

- Ha a jelzett 240 millió m³ élőkészletet elosztom az 1,594 millió ha-ral (valóban ennyi a termőterület?), akkor 150 m³/ha átlagot kapok. Sok ez vagy kevés? Egyébként melyik számítás jó? A 10 évvel ezelőtti vagy a mostani? Kb. 20% a differencia!
- Zavarba ejt a növedék elemzése. Egyrészt azért, mert a különböző táblázatok elég jelentős eltérést mutatnak, másrészt azért, mert a környező országokhoz viszonyítva, nálunk feltűnően magas a növedék (487. old., 3. sz. táblázat). „Külsős” koromban, ha a növedék meghaladta a 3 m³/ha-t, azt már viszonylag jónak tartottuk, most meg 7—8—9 m³/ha átlagokat hoznak ki. Tudom, hogy a gyorsan növényöző fajok növekedésének aránya az országos átlagnövedéket is emelte, de mennyivel?
- Hogyan egyeztethető össze a két megállapítás? „Az akác területe eléggé stabil...” (dr. Sali Emil, 1980. 250. old.), illetve „Az akácfelújítások területe az akác véghasználati területének 63%-a, magasabb a tervezettnél, de az átalakítás mértéke még így is jelentős”. (Gáspár-Hantos G., 1981., 349. old.).

Elismerem, hogy a leírtak legtöbbször szubjektív, nincsenek számítógépek, mázsányi statisztikám. Abban azonban biztos vagyok, hogy a kiragadott (mert folytatni lehetne) véleményekkel, kérdőjelekkel nem vagyok egyedül.

Végezetül hadd javasoljam, ha olyan cikkek jelennek meg, amelyek az egész magyar erdőszet eredményeit (kudarcait, mert hogy ilyen is van!) számokkal elemzik, azt jó volna mindjárt kommentálni (hozzáértők vannak), illetve a lektorálással olyan állapotba hozatni, hogy az olvasó lássa: „... hogy a számok mögött mi rejtezik”.

Tóth István

A sivatagi övezet tűzifa- és természetvédelmi gondjai

Az energiakrizissel kapcsolatos ENSZ-értékelést tanulmányozva megállapítható, hogy földünk több mint egyharmadán élő népek egyik nagy problémája, hogy a napi főzéshez szükséges tűzifát összegyűjtsék, megtermeljék. Egészen eddig a világ tűzifahiányának nagyon kevés figyelmet szenteltek. Az értékelés szerint — az élelmezéshez és az ivóvízhez hasonlóan, a tűzifaellátás a világ nagyon sok országában napról napra válságosabb helyzetbe kerül.

Európában és általában az iparilag fejlett országokban élő népeknek fogalmuk sincs arról, mennyire fontos a tűzifa a harmadik világ trópusi övezetébe eső országokban.

Az ENSZ-statisztika szerint ezekben az országokban az emberek 90%-ának a tűzifa a legfontosabb energiaforrás. A tűzifa hiánya miatt az ára fantasztikus mértékben emelkedik. Afrikán, Ázsián és Latin-Amerikán keresztül, sok országban az emberek nagy részének gondot okoz a tűzifa vagy a faszén megvásárlása, és jövedelmük nagy részét kénytelenek erre fordítani. Azok pedig, akik nem tudják a tűzifát vagy a faszenet megvásárolni, megszerzik azt illegális úton. Kívágnak minden fát, bokrot, cserjét, gyökeret, csak hogy tüzelőhöz jussanak, aminek az eredménye aztán a talaj teljes tönkretétele és az elsivatagosodás. Súlyosbítja ezt még a legeltetés és a helytelen mezőgazdasági gyakorlat. Ahol aztán már semmiféle fás növényzet sincs, ott kénytelenek beérni napon szárított tevéűrülékkel, mint tüzelőanyaggal (1. fénykép).